

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGEDI VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Gazdasági körkép

Önállóan jobban megy?

Az ipari szövetkezetek méreteikben — általában — kisebbek, rugalmasabban tudnak a piaci igényekhez alkalmazkodni, mint az állami vállalatok. Ez a vélemény a nehezebb körülmények között is megállja helyét: korábban évi 8—10 százalékkal növekedett Csongrád megyében a szövetkezeti ipar teljesítménye. Az elmúlt két esztendőben ebben a szektorban is jelentkezett megtorpanás, de az állami ipar átlagát tavaly is meghaladta a szövetkezetek termelésnövekedése. 1983-ban 2,5 milliárd forint volt Szegedi ipari szövetkezeteinek összes termelési értéke. Az állami iparban a növekedés nem érte el a 3 százalékot, a szövetkezetek esetében 4,5 százalékkal nőtt a termelés.

A szövetkezetek többsége fogyasztási cikkekkel termel: csökkent a lakosság vásárlóereje, visszafogták a beruházásokat, ez magyarázza a lassúbb növekedést. A szövetkezeti iparban is jelentkeznek a differenciálódások. Leggyorsabban fejlődött a vegyipar: sikeres évet zárt a MEDIKÉMIA és az UNIVERSAL. Ugyancsak jó eredményei vannak a Bördíszmű Ipari Szövetkezetnek és a SZEVAFÉM-nek. Stagnálás vagy visszaesés jellemzi viszont a háziipari szövetkezeteket.

Újdonság a kisszövetkezetek működése. 1982-től működhetnek ilyenek, létszámuk tavalytól növekszik erőteljesen. Szegeden jelenleg 14 kisszövetkezet tevékenykedik, újabbat is szerveznek. Termelésük 1983-ban 17 százalékkal nőtt — ebben nincs benne a tavaly alakult szövetkezetek eredménye. A termelési feltételek náluk sem jobbakként, de jóval nagyobb az ösztönzés: nincs bérkorlát. Jobb az egy főre jutó termelékenység, kihasználják a munkaidőt, kifogástalan a munkafegyelmelem — a bérfizetés alapja ugyanis a kisszövetkezet bruttó bevétele.

A kisszövetkezeteknél nincs létszámhiány. A munkabérek 12—15 százalékkal nőttek 1983-ban, a kisszövetkezetek átlagbérszínvonalra 60 ezer forint évente, míg a hagyományos szövetkezeteké 49 ezer forint. A többletjövödelmek mögött többleteljesítmény áll, azokban a kisszövetkezetekben, amelyek korábban hagyományos szövetkezetként dolgoztak, megszigorították a normákat, megváltak azoktól, akik nem voltak hajlandók többet dolgozni. A Mérlegkészítő Kisszövetkezetnél például a váltás után csaknem 50 százalékkal nőtt a termelékenység.

A termelésfeltűtést 4 százalékos létszámcsökkenés mellett érték el a szövetkezetek. A szegedi szövetkezeteknél a ter-

melékenység átlagosan 8 százalékkal nőtt. A létszámcsökkenés a bedolgozóknál és az építőipari szövetkezeteknél volt a legnagyobb. Ezúttal első ízben nemcsak a fizikai munkát végzők létszáma fogyott, hanem az adminisztrátoroké is. Egyes szakmákban — például forgácsoló-, kőműves — ott is hiány van, ahol jó a szövetkezetek értékesítési lehetősége. A csökkenésből eredő veszteségeket termelékenyebb gépek beszerzésével, üzemi- és munkaszervezéssel, a termelési szerkezet változtatásával védték ki.

A szövetkezetek összes árbevételének nagyjából negyede, 650 milliós érték került exportra 1983-ban, Szegeden. A rubel elszámolású export az összes kivitelnek mintegy 40 százaléka, az 1982-es év szintjén maradt. Nyolc százalékkal nőtt viszont a nem rubel elszámolású export. Megélnék a külkereskedelem érdeklődése az úgynevezett aprócikkek iránt. Javult a piaci munka, a Külkereskedelmi Minisztérium Szegeden dolgozó megbízottja eredményes munkát végez a termékek kiejárlásában.

A szegedi szövetkezetek összes nyeresége 340 millió forint, 4,6 százalékkal több, mint 1982-ben. Noha az elvonások miatt csökkenhettek volna a nyereségösszegek, a termelés növekedése, az anyag- és energiatakarékosság következtében javultak az eredmények. Az átlagnál nyereségesebb a Kazánjavító Kisszövetkezet, a SZEVAFÉM, a Műszaki Kerámiaipari Kisszövetkezet, az UNIVERSAL, a Szinkron Vegyipari Szövetkezet, a Szegedi Tervező Szövetkezet. Alacsony a nyereségráta a ruhajavító, a gépjárműjavító, a fodrász és a ruházati szövetkezeteknél.

Utóbbi lista kapcsán külön kell szólni a szolgáltatásokról, amelyek annyira nem gazdaságosak a jelenlegi árak mellett, hogy jóformán „szivességből”, politikai elvárások teljesítése miatt foglalkoznak vele a szövetkezetek. A tisztán szolgáltató profilú szövetkezeteknél pedig leromlanak a berendezések, csökken a tevékenység színvonala, mert nem tudnak fejleszteni.

A kérdőjel azért került címünk végére, mert 1984-re még nehezebb feladatokat várnak a szövetkezetek. Anyagellátási vagy létszám gondok idén is nehezítik a munkájukat. Gazdasági körképünk anyaggyűjtése során az állami iparban is úgy láttuk: jót tett az egyes gyáraknak, hogy önállóságot kaptak, a szövetkezeti szektor teljesítményén is észlelhető a nagyobb rugalmasság. Az önállóság ugyanakkor csak bizonyos határig ellensúlyozhatja a külső körülmények romlását.

Átlagon felül

A Medikémia Szövetkezet 9 százalékkal, összesen 25 millió forinttal növelte termelését 1983-ban. Ez is kevesebb lett, mint amit terveztek. Három százalékkal növekedett a létszám, a bérszínvonal 60 ezer 150 forint. Főként a műszakiak és a fizikai dolgozók létszáma nőtt. Több és gazdaságosabb lett a nem rubel elszámolású export. Növekedtek azonban a készletek is. Épülő új beruházásokra ugyanis a DÉLÉP-pel kötött előszerződés alapján maguk vásárolják meg az anyagok egy részét, amit év végéig sem írhatnak át az építők számlájára, mert késik a beruházás. Anyagellátási gondok miatt nem tudtak egy sor terméket gyártani. Így nem is termeltek a tervnek megfelelően, sőt a készletek miatt fájhat a fejük.

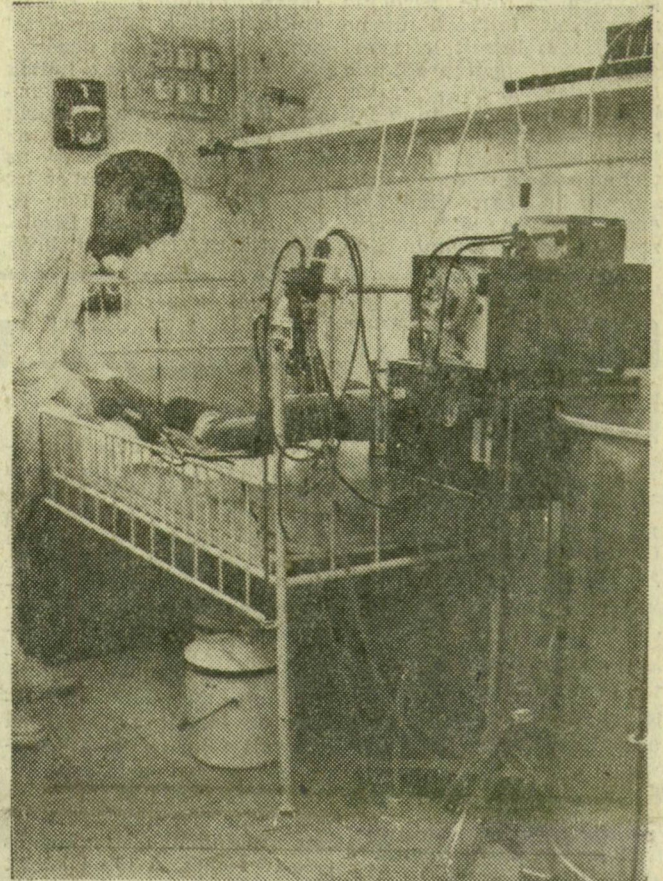
Legnagyobb gondjuk, hogy a Mátravidéki Féművek nem szállított elegendő aerosolos dobozt, amelynek importhelyettesítő gyártását elvállalta. Importengedélyt sem kapott sokáig a szövetkezet, ezért legalább egymillió dobozzal kevesebb aerosolt tudtak csak gyártani. Az év legnagyobb terméksikere az egykomponensű poliuretánhab volt.

Exportjuk növekedett, a szövetkezetiek a lelkiismeretességét hiányolják továbbra is a külkereskedőktől. Ugyanez elmondható a beruházás kapcsán a DÉLÉP-ről is. Nyereségük eléri a 41 millió forintot. A nehézségek ellenére idén is átlagon fölüli növekedést terveznek.

Tanács István
Majoros Tibor

Műveserészleg a gyermekklinikán

Saját készülékkel — Az országban eddig csak Szegeden

Somogyi Károlyné felvétele

Hemodialízis, egyelőre az intenzív osztályon. Ezt a készüléket viszik le az alagsori új részleg most elkészült helyiségébe

A mennyezetig hófehér falak 400 ezer forintos költséggel menten fehér köpenyes orvosok, nővérek. Igazi téli hangulatot áraszt belülről is a szegedi gyermekklinika ambulanciájának az a két helyisége, melyet avatni jöttek össze bensőséges hangulatú kis házi ünnepségre. Ide költözik le az emeleti, intenzív osztályról a klinika alpműves-egysége, hogy végre megfelelő feltételeket teremthetnek egy olyan rendkívül fontos kezelési eljárásnak, amit gyerekeken az országban eddig csak a szegedi klinikán végeznek, saját készítésű készüléken.

Dr. Boda Domokos igazgató-professzor arról az áldozatos munkáról is beszélt, amivel fiatal orvosok, aszisztensek saját szorgalmából, munkaidő után sajátították el a kezelés fortélyait, jártak át a szomszédos I-es számú sebészeti klinikán működő főnőttművesek központba, hogy megfeleljenek a napjainkra igencsak megszorodó igényeknek. Három éve határozták el, két esztendőre folytatnak rendszeresen művesekezelést: a kis betegeket hetente kétszer-háromszor „kapcsolják rá” a művesére, hogy kimossák vérükből a salakot. Körülbelül 800 alkalommal végeztek ilyen hemodialízist 20 gyereken, akiknek egy része olyan betegségben szenved, hogy át kellett segíteni a kritikus szakaszon, s meggyógyul, másoknak viszont már elpusztult a veséje, s itt tartják életben, amíg átültetéshez jutnak. És persze transplantációt is végeztek már, több sikereset a szegedi gyermekklinikán. Az alag-

N. L. J

Piacok visszaszerzése

A Tápéi Háziipari Szövetkezet nekigyürkőzött, hogy az idén visszaszerzi az elvesztett nyugati piacokat. Bernula Mihály elnök szerint, rajtuk kívülálló okok miatt nehéznek ígérkezik a küzdelem. Az ügyes kezű asszonyok tavaly is szőtték, fonták a szebbnél-szebb portékákat, és a meások sem lettek lágyabb szívűek, mint eddig, mégis csaknem felére zuhant vissza a korábbi export. (1980-ban még 113 millió forint értékű árut küldtek a tőkés piaci vevőknek.) Időközben komoly ellentétbe kerültek a magyar külkereskedők a francia partnereikkel, ugyanakkor a távol-keleti országok elárastották olcsó termékeikkel a kereskedőket. Olyannyira olcsóval, hogy a tápéiak portékái már nem maradhattak versenyképesek. Ezek után nem volt más tenniük a szövetkezeti vezetőknek, minthogy új megoldásokkal kísérletezzenek. Sikeres lett az útkeresés — amellett, hogy a külkereskedők, még

most sem tudtak igazából dűlőre jutni egymással — a nyugatnémet piacon vevőre találtak a raffiából font papucskok és cipők. A francia piac visszaszerzését a most formálódó magyar közös vállalatról remélik.

Ugyanis 200 ezer darab székletre — a tavaly eladott mennyiség háromnegyedére — már ígérkezett vevő. Egyelőre még nem tisztázódott, hogy kapnak-e segítséget az államtól az új munkások betanítására, de elkezdték a toborzást. Úgy számolják, még akkor is jól járnak, ha a 800 jelentkezőből 250—260 új dolgozót nyernek meg a bedolgozó munkára, hiszen a belföldi vevők is keresik a tápéi szövetkezet termékeit. A 602 cikket tartalmazó áruválaszték összeállításához nagy szükség van az ügyes, dolgozó munkásközre. Ahogy a szövetkezetben számolják, a bedolgozók hozzá a legértékesebb valutát, hiszen a lelemény és a szorgalom mellé a gyékény meg a sás is helyben föllelhető.

Jelentősen növelte nem rubel elszámolású exportját a Szegedi Ruházati Szövetkezet: 1983-ban összesen 63 millió forint értékű árut szállítottak tőkés piacokra. A szövetkezet nyeresége 12 millió forint. Idén várható a nem rubel elszámolású exportjuk további növekedése. Képünkön: hörcsög bélés-táblakészítés exportra